

gent:

Actief aan de slag met meertaligheid en OKAN in het secundair onderwijs

Enkele Gentse reflecties en initiatieven

Steven Delarue

Onderwijscentrum Gent

Vandaag

- > Onderwijscentrum Gent en de Gentse context
- > Diversiteit in de brede zin
- > 4 mythes rond meertaligheid doorprikt
- > Initiatieven rond meertaligheid en OKAN in Gent

Over mezelf

- **2005-2010**: studeerde taal- en letterkunde en economie aan UGent
- **2010-2016**: assistent Nederlandse Taalkunde (UGent), promoveerde op proefschrift over (standaard)taalpercepties van Vlaamse leraren
- **2016-**: werkt rond meertaligheid, anderstalige nieuwkomers, vluchtelingen en diversiteit bij Onderwijscentrum Gent
- hoofdredacteur van het tijdschrift *Fons* (voor leraren Nederlands)
- blogt over taal en taalonderwijs

gent:

Onderwijscentrum Gent en de Gentse context

*Onderwijscentrum Gent **ondersteunt, verbindt en inspireert** kinderen en jongeren, ouders, onderwijsprofessionals en hun partners, zodat kinderen en jongeren maximale ontplooiingskansen hebben om volwaardig deel te nemen aan de samenleving.*

(www.onderwijscentrum.gent)

THEMAWERKING

OUDERBETROKKENHEID

**BREDE LEER- EN
LEEFOMGEVING**

**OPVOEDINGS-
ONDERSTEUNING**

ARBEIDSMARKT

CULTUUR IN ONDERWIJS

DIVERSITEIT

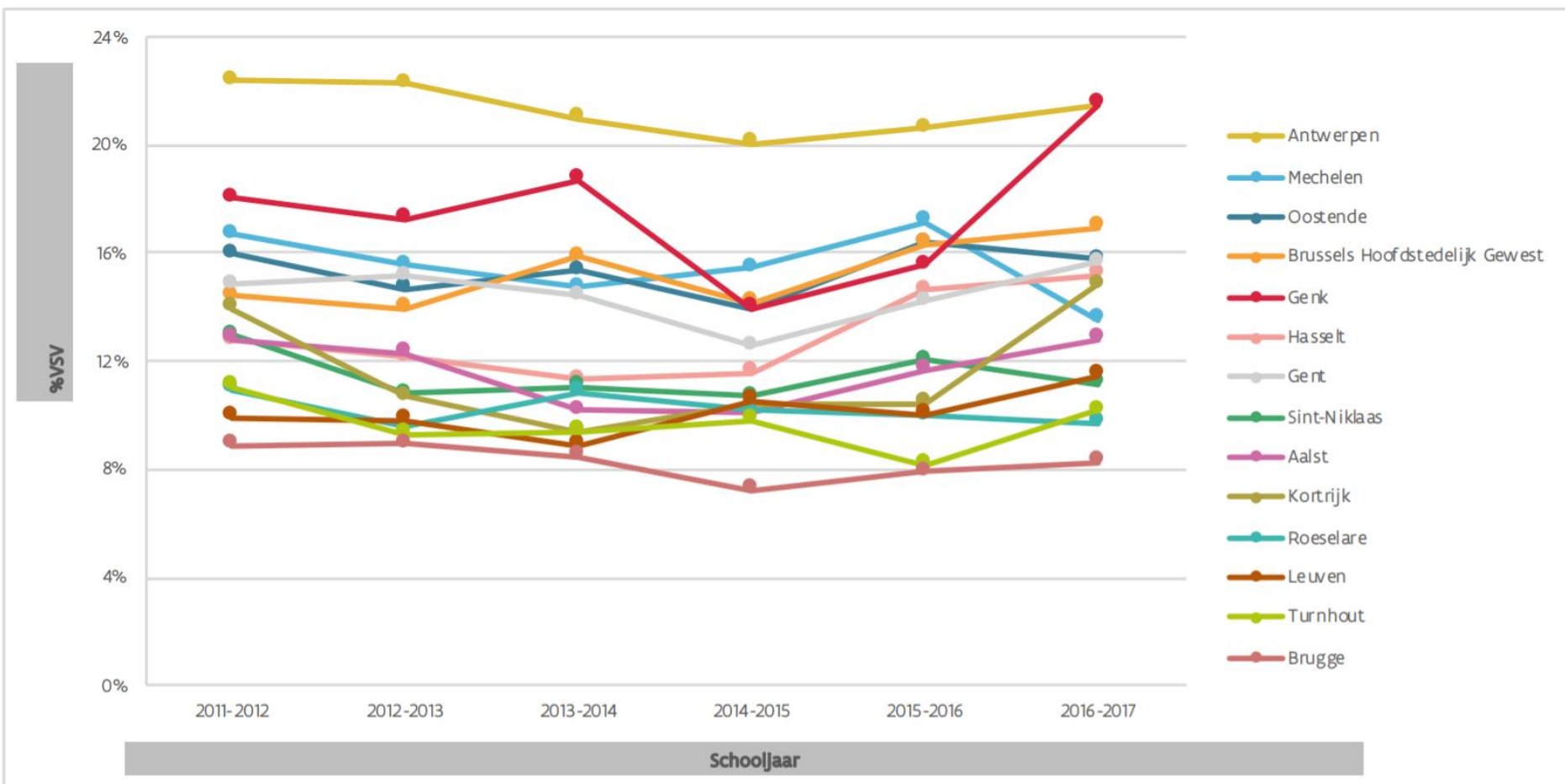
KLEUTERPARTICIPATIE

**VROEGTIJDIG
SCHOOLVERLATEN**

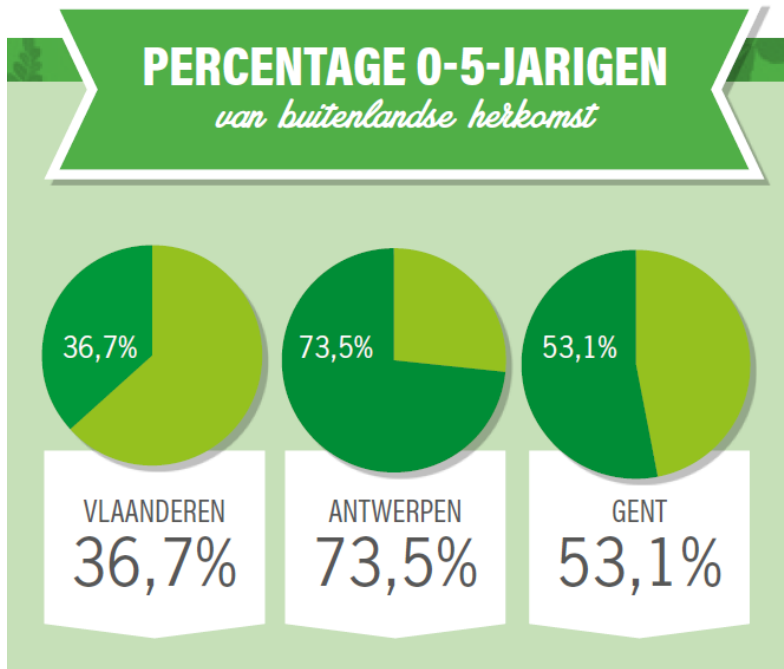
WELZIJN

**ORIËTERING &
TRANSITIE**

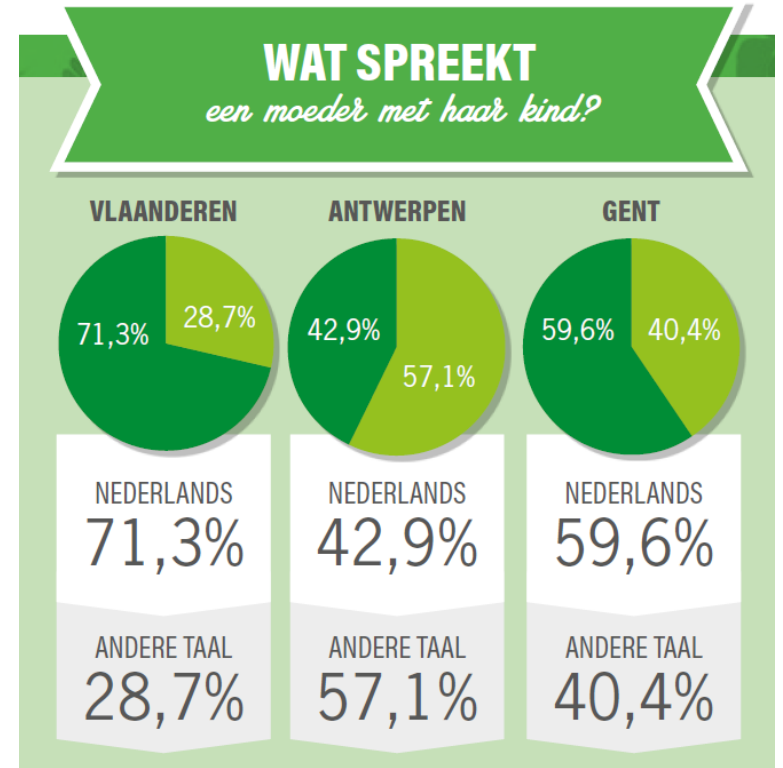
Vroegtijdig schoolverlaten: evolutie centrumsteden

Gent: 14,8% 15,2% 14,4% 12,6% 14,2% 15,6%

(Lokale Inburgerings- en Integratiemonitor 2018)

(Kind en Gezin)

Bron: Infographic meertaligheid, Fons 4(1), november 2018

Kinderen met een andere thuistaal dan het Nederlands in Gent (cijfers Dataloep – Leerlingenkenmerken 2016-2017 / LIIM 2018)

Kleuteronderwijs: **34,6%**

Lager onderwijs: **31,2%**

Secundair onderwijs: **30,9%**

1^e graad: **34,6%**

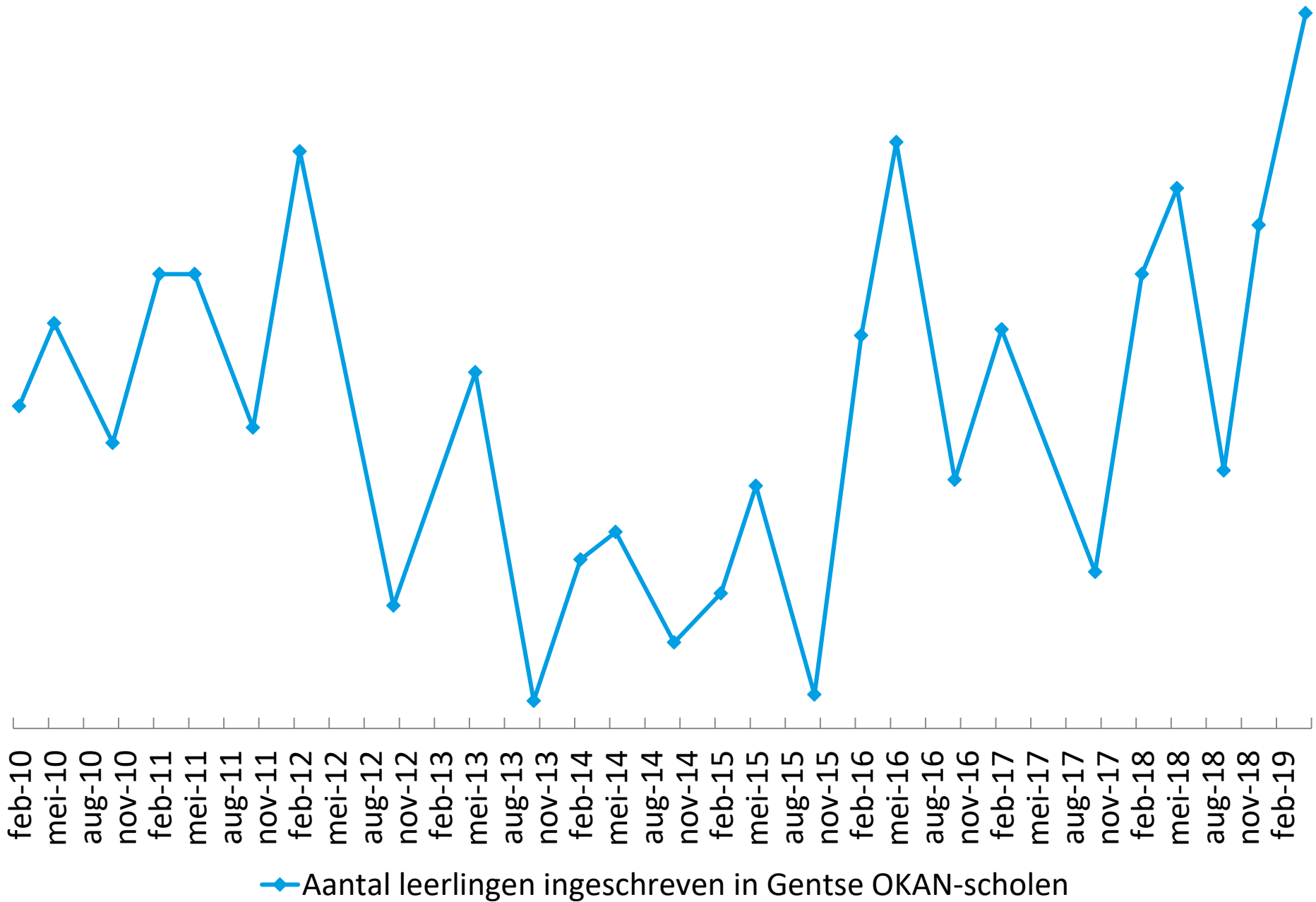
ASO: **15,9%**

TSO: **28,4%**

KSO: **13,4%**

BSO: **48,0%**

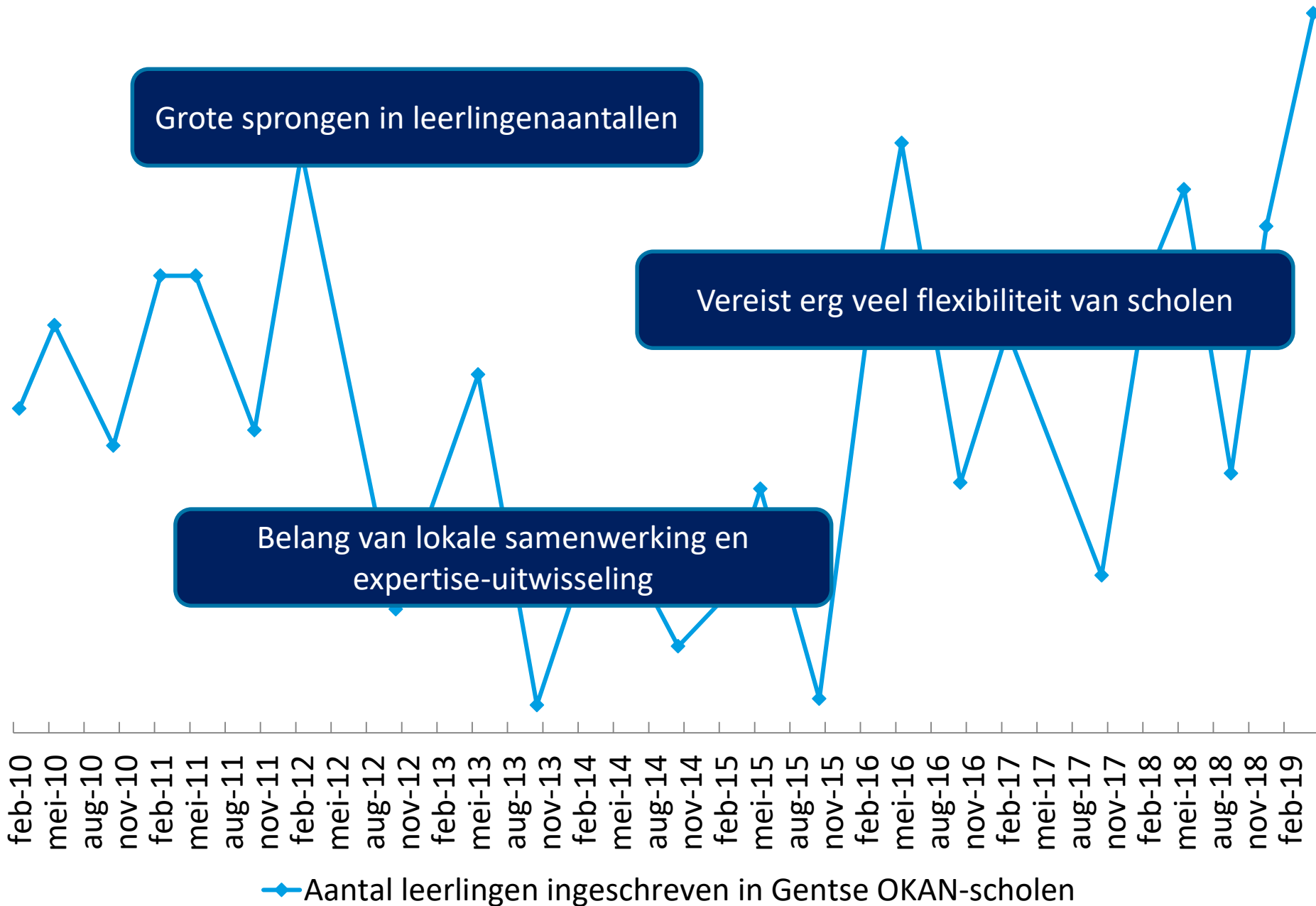
DBSO: **47,5%**

Grote sprongen in leerlingenaantallen

Vereist erg veel flexibiliteit van scholen

Belang van lokale samenwerking en
expertise-uitwisseling

gent:

Diversiteit in de brede zin

(Super)diversiteit: smalle definitie

Diversiteit wordt vaak verengd tot **etnisch-culturele diversiteit**

Migratieachtergrond

Thuis taal (niet-Nederlands)

Cultuur

Religie

...

(Super)diversiteit: brede definitie

*“In de stedelijke context is **diversiteit** een realiteit: mensen verschillen van elkaar en daarmee omgaan is een verrijking én een uitdaging.*

*Onderwijscentrum Gent vult het begrip ‘diversiteit’ breed in: de term verwijst naar **de sociale, culturele en etnische verscheidenheid in de samenleving. Mensen verschillen van elkaar qua interesses, bezigheden, zienswijzen, drijfveren, behoeften, thuistalen en -culturen. In dat opzicht is elke klas en elke school dus multicultureel: overal zijn verschillen en gelijkenissen te vinden die een grote rol kunnen spelen in hoe mensen met elkaar omgaan.**”*

Hoe werken rond/aan/met/... diversiteit?

- > Hoe gaan Gentse scholen nu om met diversiteit?
- > Waar zijn ze sterk in, en waar liggen werkpunten of kansen tot verbetering?
- > Géén ‘doorlichting’ of ‘controle’, wel een nulmeting om de juiste acties op te zetten en doordacht beleid te voeren

DISCO
(*Diversiteits*screening
Onderwijs)

Wetenschappelijk
gevalideerd meet- en
reflectie-instrument |
UGent / SDL

Meet:

- 1) De **attitude** van leraren t.a.v. diversiteit in onderwijs
- 2) Het **bekwaamheidsgevoel** van leraren t.a.v. diversiteit in onderwijs

Waarom is inzetten op diversiteit op school zo belangrijk?

MULTICULTURELE AANPAK VERKLEINT KLOOF TUSSEN AUTOCHTONE EN ALLOCHTONE LEERLINGEN

Diversiteit omarmen loont voor alle leerlingen

Scholen die culturele diversiteit erkennen, zijn goed voor allochtone én autochtone scholieren, blijkt uit onderzoek van de KU Leuven.

Verkleint de kloof tussen allochtone en autochtone scholieren, zowel wat **welzijn** als wat **prestaties** betreft

Assimilatiebeleid

'Kleurenblind' beleid

Multicultureel beleid

'Vlaamse' cultuur. Geen ruimte voor culturele diversiteit

Geen oog voor culturele verschillen. Focus op individu

Leren uit culturele verschillen. Inclusie en diversiteit aan bod in les

De Standaard, 14 mei 2019

Sara Gielen - Ayşe İşçi

+
DVD
met praktijk-
voorbeelden

Meertaligheid: een troef!

Inspirerend werken met meertalige kinderen
op school en in de buitenschoolse opvang

 Abimo

**Praktijk
& Visie**

Europees Talenlabel

gent:

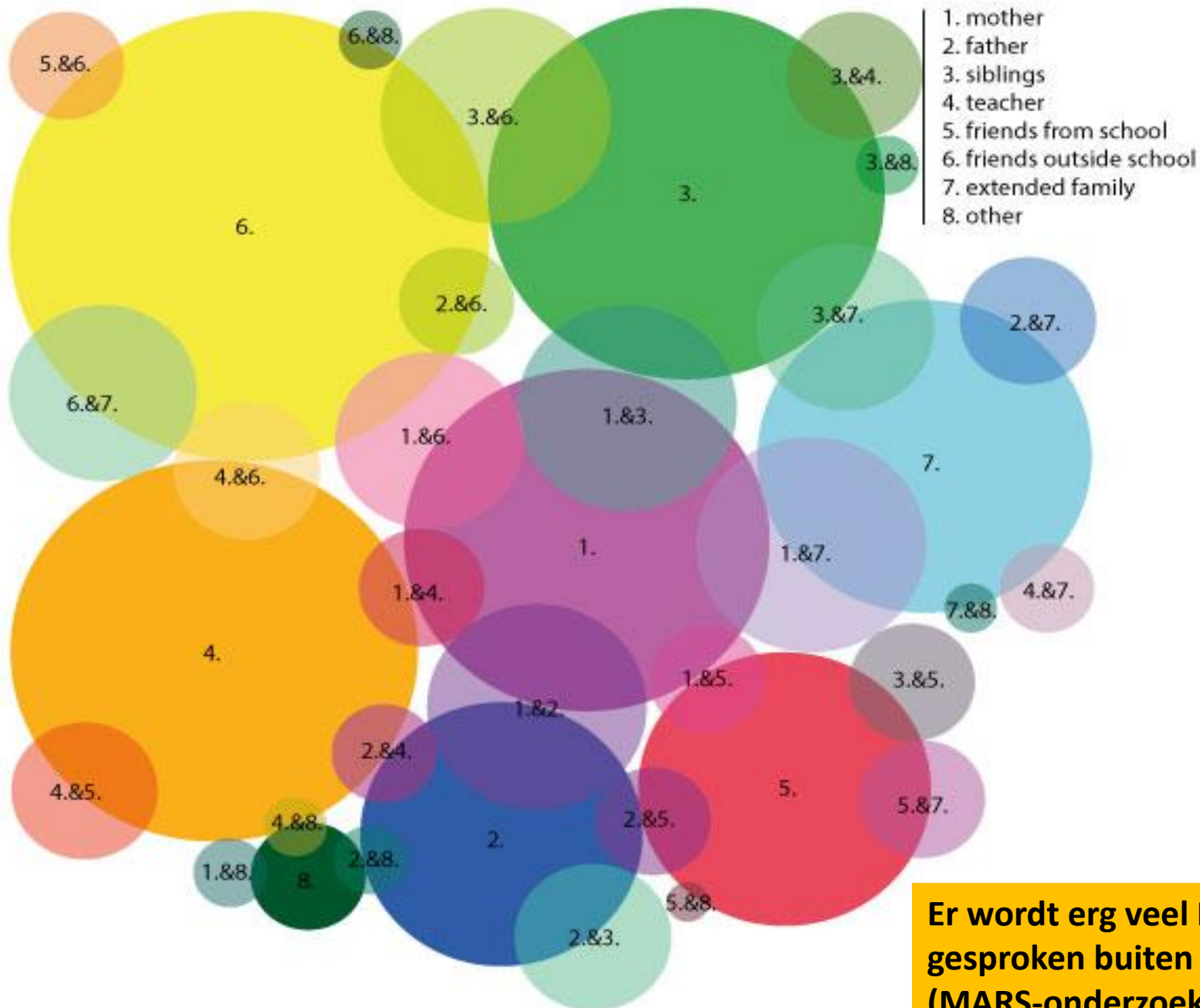

4 mythes rond meertaligheid doorprikt

MARS
Validiv
Oprit 14

Mythe 1.

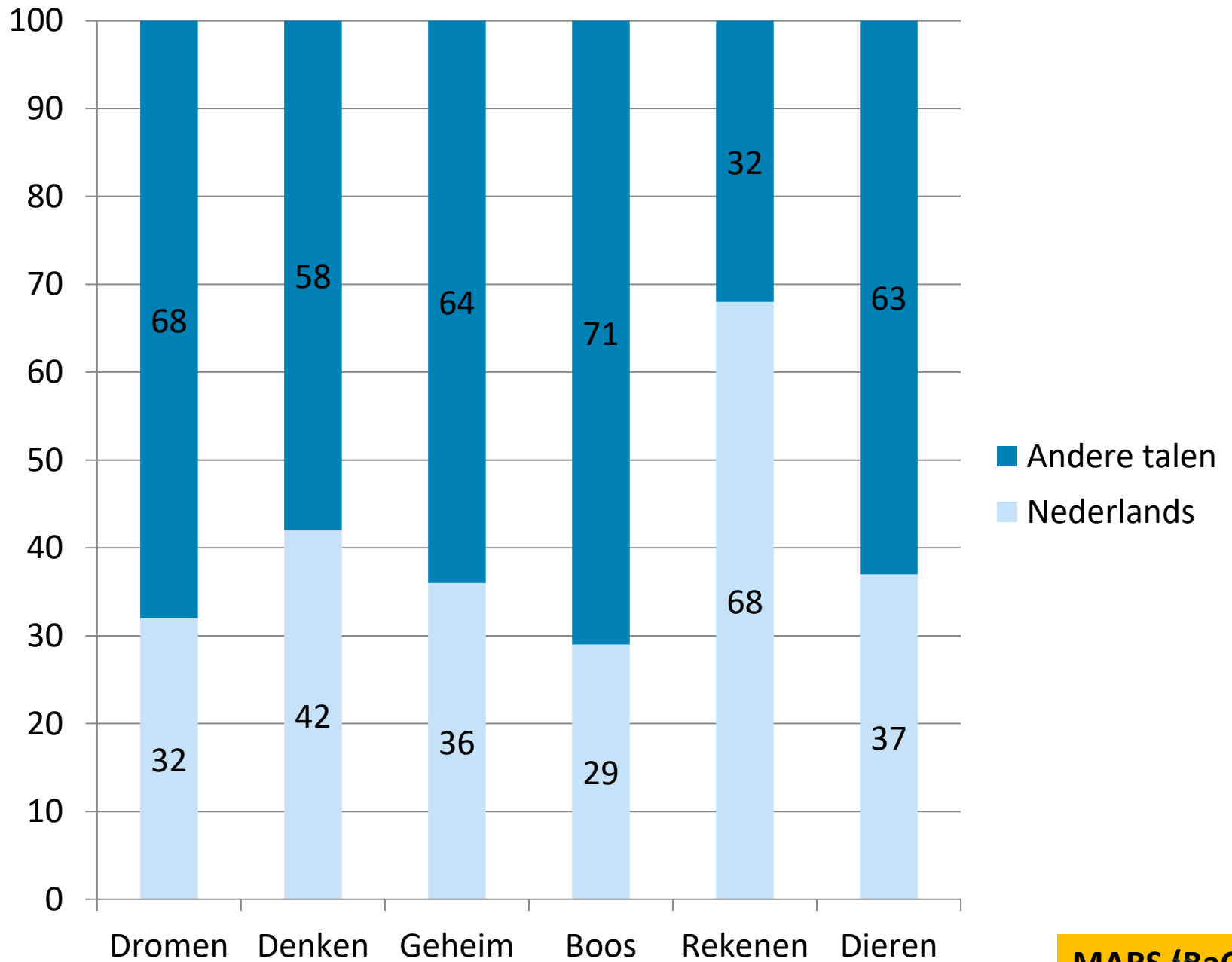
Kinderen met een migratieachtergrond spreken buiten de school of de klas **(bijna) alleen maar hun thuistaal.**

**Er wordt erg veel Nederlands
 gesproken buiten de school
 (MARS-onderzoek, BaO)₁₇**

... thuis met hun vader	44,7%
... thuis met hun moeder	48,3%
... thuis met hun broers/zussen	85,7%
... met hun grootouders	8,9%
... met hun buren	83,3%
... op school met hun vrienden	90,1%
... in de buurt met hun vrienden	82,5%
... op internet met hun vrienden	86,2%

Tabel 4.1. Percentage jongeren van Marokkaanse en Turkse origine dat minstens regelmatig Nederlands spreekt met een van deze personen/groepen, in een van deze contexten.

MYTHE ONTKRACHT
Mythe 1.

Kinderen met een migratieachtergrond spreken buiten de school of de klas **(bijna) alleen maar hun thuistaal.**

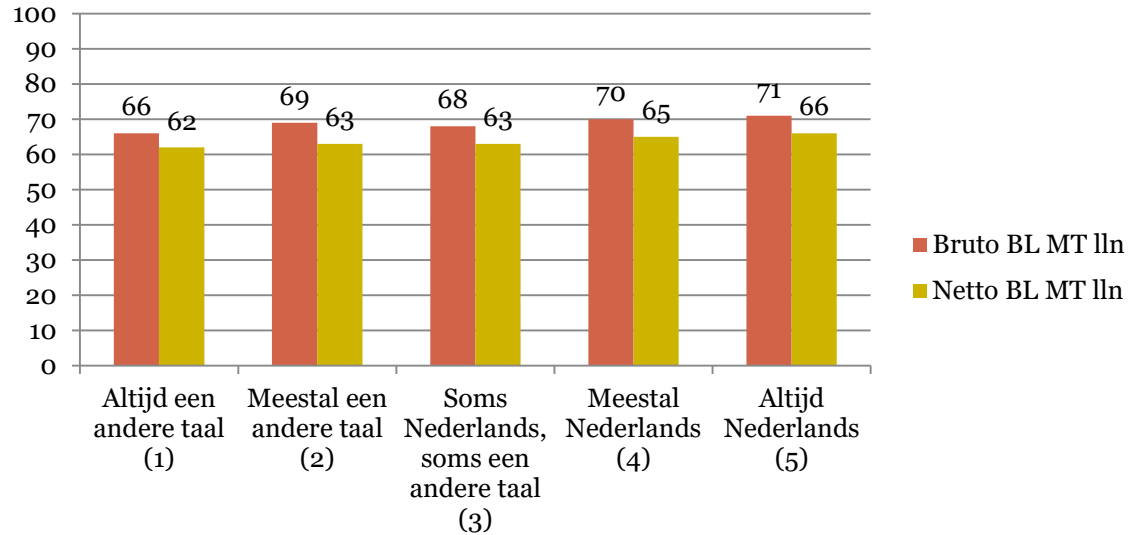
- Geen enkel wetenschappelijk bewijs voor (het tegendeel is waar!)
- Welke talen er waar gebruikt worden, is een veel dynamischer, complexer en meerlagiger gegeven dan vaak verondersteld wordt

Mythe 2.

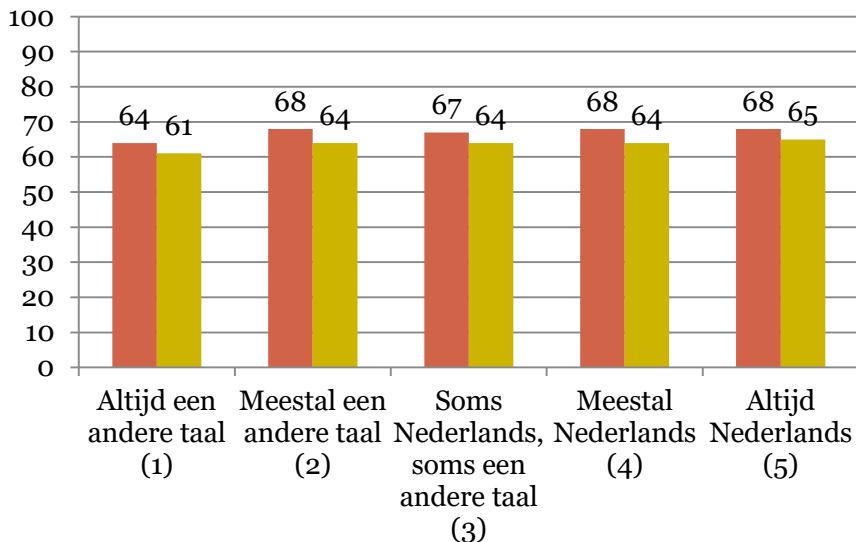
De **thuis taal** is de belangrijkste verklarende variabele voor **schoolsucces** van kinderen met een migratieachtergrond.

Prestaties van leerlingen in samenhang met hun taalgebruik op de speelplaats (MARS-onderzoek)

Zeer beperkte verschillen qua prestaties, ifv taal die kinderen gebruiken op de speelplaats
>> socio-economische achtergrond is een veel bepalender kenmerk

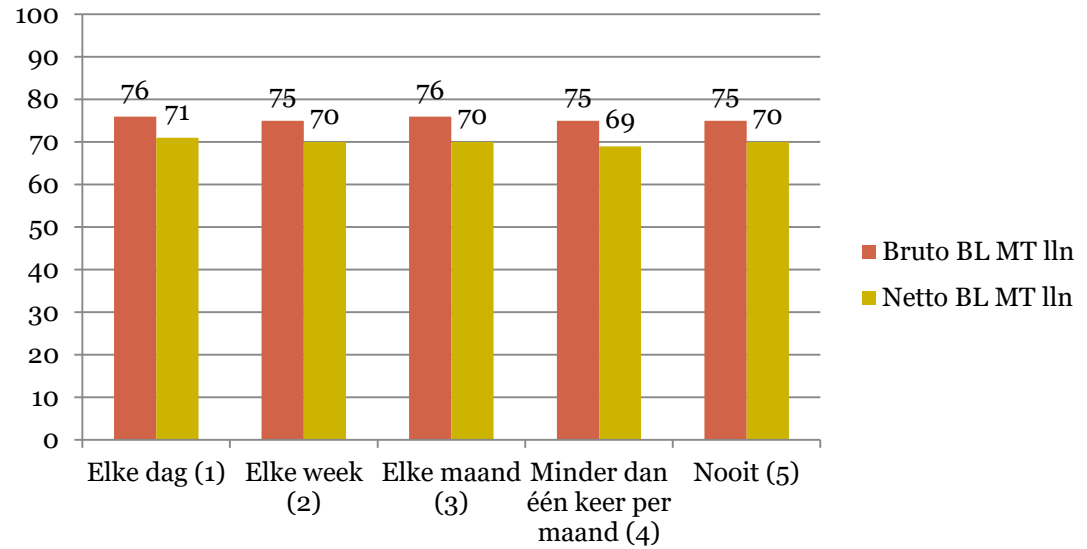
Voor Begrijpend Lezen

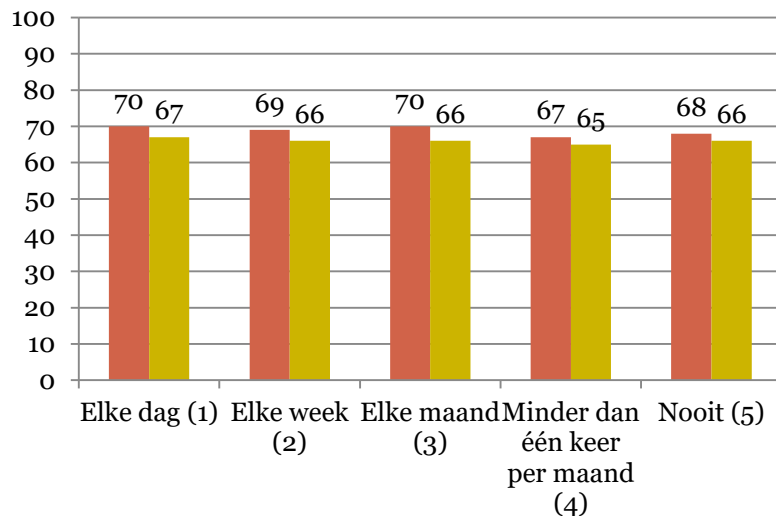
Voor Wereldoriëntatie

Prestaties van leerlingen in samenhang met tv kijken in het Nederlands (MARS-onderzoek)

**Tv kijken in het Nederlands:
zeker geen slechte tip, maar het
zal je schoolresultaten niet
bepalen...**

Voor Begrijpend Lezen

Voor Wereldoriëntatie

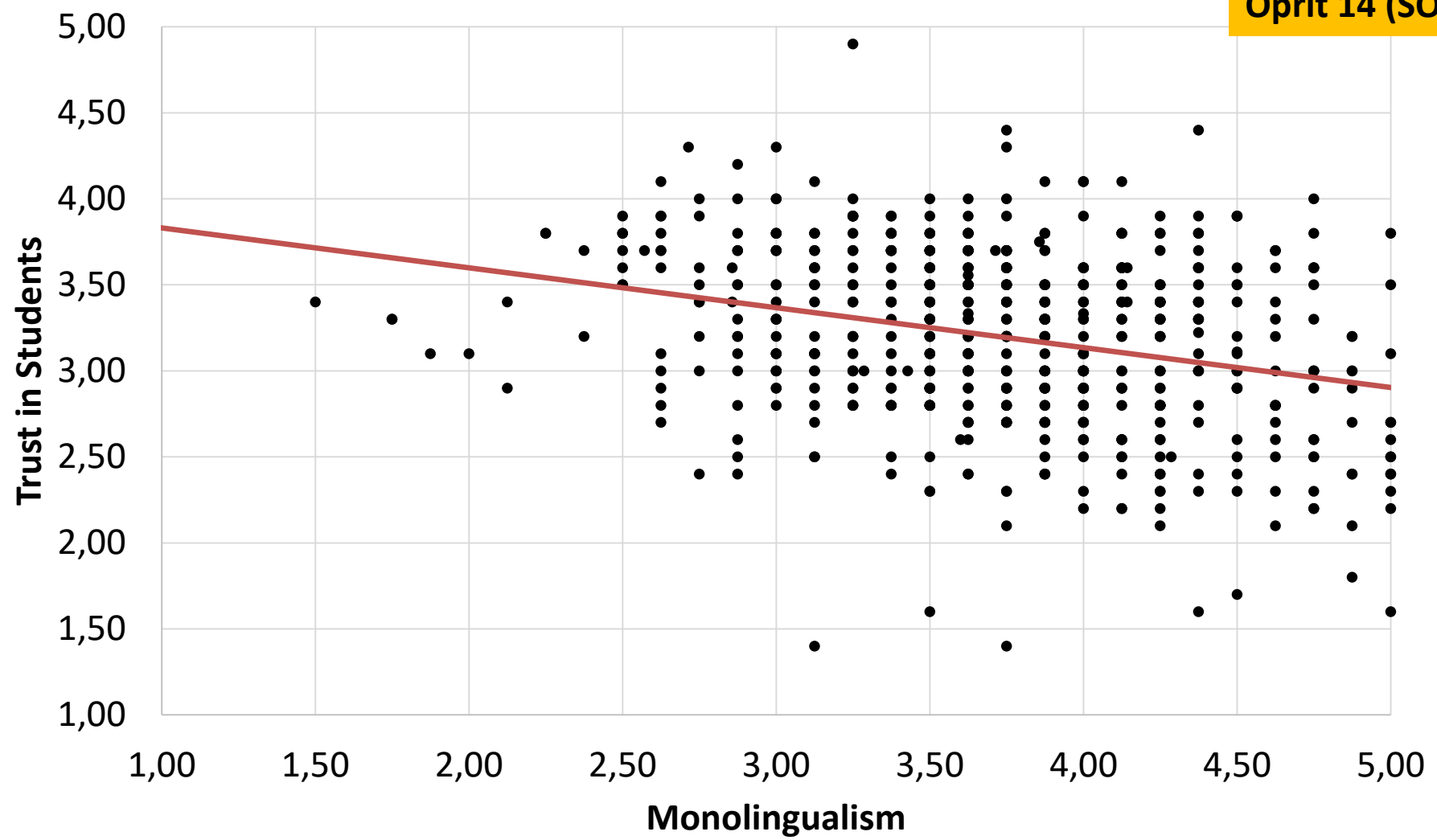

In het belang van uw kind
spreken wij hier Nederlands!
U toch ook?

Een eentalige ideologie (“enkel Nederlands”) heeft impact op:

- **Het taalbeleid van de school**
- **De percepties van leerkrachten**
- **De beeldvorming van leerkrachten over leerlingen**
- **Het handelen van leerkrachten**

Stelling	% (Vol.) akkoord
Anderstalige leerlingen zouden op school onderling geen vreemde taal mogen spreken.	77.3%
De belangrijkste reden van de schoolachterstand van anderstalige leerlingen is hun gebrekkige kennis van het Nederlands.	78.2%
De schoolbibliotheek (klasbibliotheek, mediatheek) dient ook boeken te bevatten in de moedertaal van de leerlingen.	12.8%
Anderstalige leerlingen moeten op school ook de mogelijkheid krijgen hun moedertaal te leren.	6.8%
Door op school ook de eigen moedertaal te spreken, leren anderstalige leerlingen onvoldoende Nederlands.	72.1%
Anderstalige leerlingen moeten ook reguliere vakken aangeboden krijgen in hun moedertaal.	3.2%
Het is belangrijker dat anderstalige leerlingen goed Nederlands leren dan de kennis van de eigen moedertaal te behouden.	44.7%
Het is in het belang van de anderstalige leerlingen als er straffen worden toegekend voor het spreken van de moedertaal op school.	29.1%

Sterke correlatie tussen monolinguale overtuigingen van leerkrachten en het vertrouwen dat ze hebben in leerlingen.

MYTHE ONTKRACHT

Mythe 2.

De **thuis**taal is de belangrijkste verklarende variabele voor **schoolsucces** van kinderen met een migratieachtergrond.

- Een correlatie \neq causaal verband
- Socio-economische achtergrond is de sterkst verklarende variabele
- Verband tussen thuis taal en schoolsucces is vaak weinig tot niet significant als er voor andere variabelen wordt gecontroleerd

Mythe 3.

Kennis van het **Nederlands** is een **voorwaarde** voor **schoolsucces**.

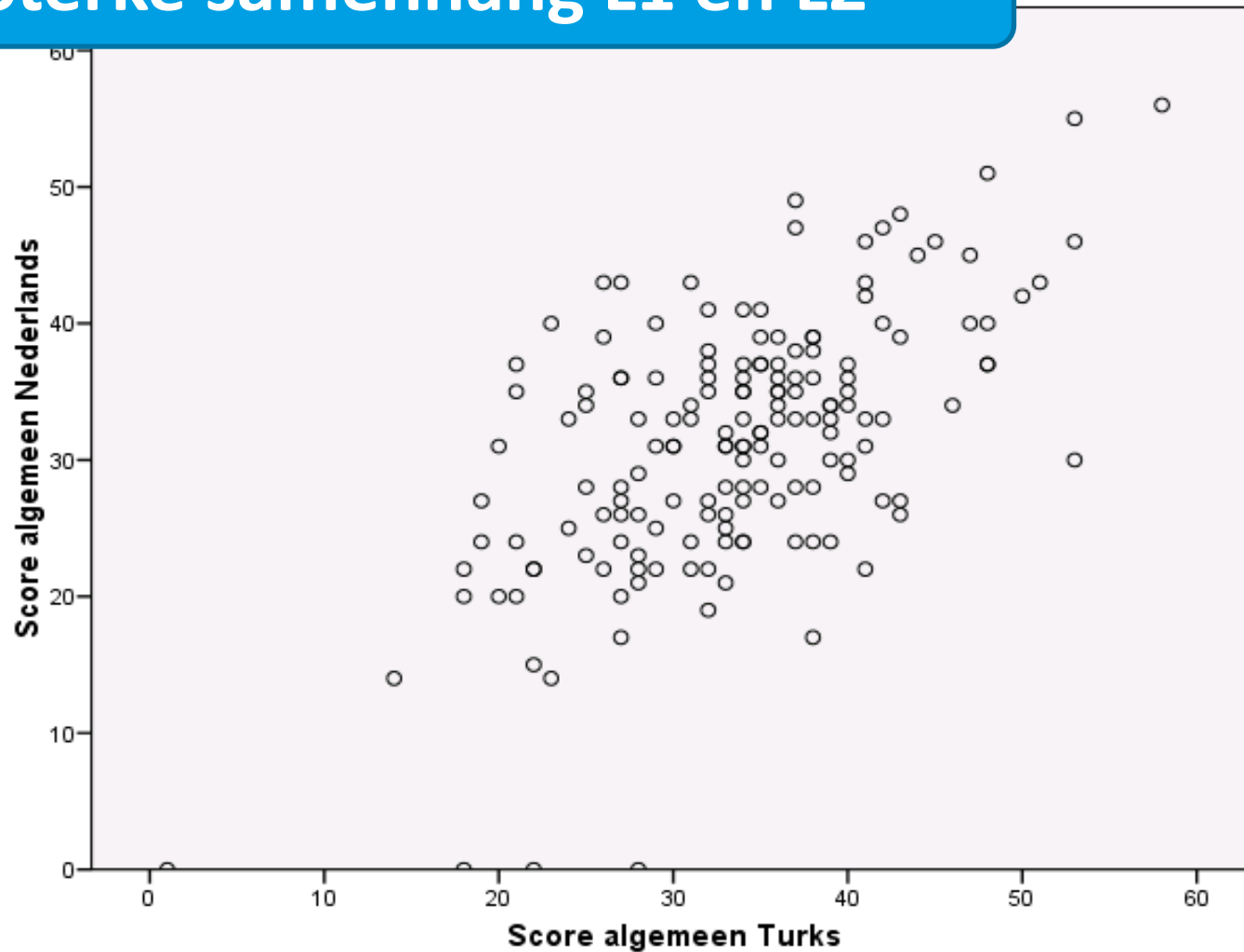
Geen voorwaarde, maar een uitkomst

- > Taalrepertoires worden verworven in de context waar ze gebruikt worden: huis-, tuin- en keukentaal vs. schooltaal
- > De schooltaal wordt dus verworven *op* school, niet *voordien*
- > Dat sommige kinderen wel al kennis hebben van die (abstracte) schooltaal, heeft puur te maken met sociale achtergrond, los van thuistaal

Competentie in de schooltaal is de **uitkomst** van een krachtige (taal)leeromgeving.

Nederlands is het gevolg van goed onderwijs, niet de voorwaarde ervoor.

Sterke samenhang L1 en L2

MYTHE ONTKRACHT
Mythe 3.

Kennis van het **Nederlands** is een **voorwaarde** voor schoolsucces.

- Niet de *voorwaarde*, maar de *uitkomst*
- Vroege taalverwerving is belangrijk voor schoolsucces, maar klein effect (en geen effect onder leeftijd van 4 jaar). Plus: samenhang L1 en L2
- Belangrijker dan de *frequentie*, is de *kwaliteit van de interactie*

Mythe 4.

Kinderen (en hun ouders) die thuis een andere taal spreken dan de dominante taal moeten **zo snel mogelijk ondergedompeld worden** in die taal.

Kinderen toelaten om hun **thuis taal** te gebruiken op school heeft een **negatieve impact** op het leren van de dominante taal, en dus op hun schoolsucces.

Benutten van de thuistaal heeft geen negatief effect op resultaten begrijpend lezen Nederlands

DV: begrijpend lezen

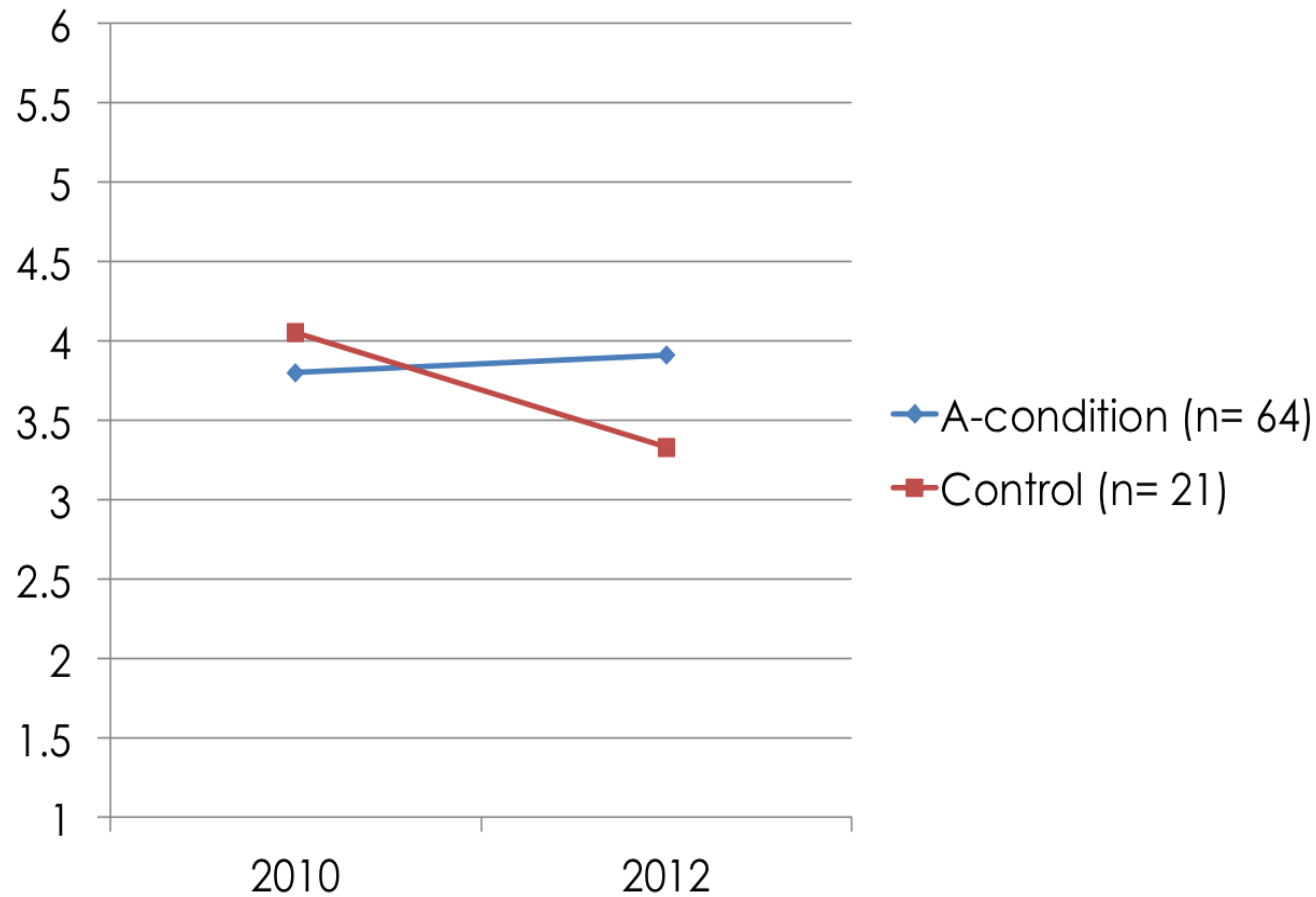
Controle voor: gender en basisniveau begrijpend lezen

A-conditie: $M = 21.14$ ($n = 42$)

Controle: $M = 21.91$ ($n = 43$)

Het benutten van de meertalige repertoires van kinderen heeft geen negatief effect op hun begrijpend lezen Nederlands.

Socio-affectieve effecten zelfvertrouwen

MYTHE ONTKRACHT

Mythe 4.

Kinderen (en hun ouders) die thuis een andere taal spreken dan de dominante taal moeten **zo snel mogelijk ondergedompeld worden** in die taal. Kinderen toelaten om hun **thuis taal** te gebruiken op school heeft een **negatieve impact** op het leren van de dominante taal, en dus op hun schoolsucces.

- Geen bewijs dat het taalbadmodel het beste resultaat oplevert
- Geen bewijs dat de thuistaal een plaats geven op school negatief effect heeft op ontwikkeling in de L2 of op schoolsucces

gent:

Initiatieven rond meertaligheid en OKAN in Gent

Meertaligheid kan écht wel een troef zijn voor het onderwijs...

... en dat kan in verschillende gradaties:

Acties rond taal en meertaligheid (1/2)

Informeren en inspireren van leraren en teams

- > **Vormingen en workshops:** informeren, inspireren, uitwisselen en didactisch versterken
- > **Actieve samenwerking met de pedagogische begeleidingsdiensten (PBD's)** via intervisiegroep
- > **Folders** met tips voor leerkrachten en andere stakeholders, met tips voor ouders, tips rond voorlezen...
- > **Boek** 'Meertaligheid: een troef!' (Abimo)
- > **Website** www.meertaligheid.be

Meertaligheid.be

- > **Informatie en inspiratie** rond meertaligheid, vanuit positieve visie
- > Sinds 2011, **vernieuwd en uitgebreid in 2018**
- > Gericht op al wie **professioneel in contact** komt met **meertalige kinderen en hun ouders**: leraren, directies, monitoren, kinderverzorgers, CLB-medewerkers, brugfiguren, opvoedingsondersteuners,...

Betrokken partners:
Onderwijscentrum
Gent, Steunpunt
Diversiteit en Leren
(UGent), Foyer,
Centrum voor Taal &
Onderwijs (KU
Leuven), Atlas
Antwerpen,
Agentschap Integratie
en Inburgering.

meertaligheid

meertalige taalverwerving

Hoe verwerven kinderen een tweede, derde,... taal?

Belang
moedertaal?

{ Leer je talen
simultaan... }

...of successief ? }

Is het normaal dat...
Bilal z'n THUISTAAL ACHTERUIT
gaat nu hij naar school gaat?

Is het normaal dat...
Yana nog steeds een
ACCENT heeft in het
Nederlands?

Is het NORMAAL dat...

Is het normaal dat...
Liliana heel TRAAG
nieuwe woorden leert?

Wat zijn
beïnvloedende
FACTOREN

Of is er toch nood aan
PROFESSIONELE HULP?

meertalige taalverwerving

Meertaligheid

Taalverwerving is een grillig en individueel proces. Meertalige taalverwerving kan volgens 2 processen verlopen. We leggen hieronder uit hoe deze processen in grote lijnen verlopen:

I. Simultane taalverwerving

- Vanaf de geboorte leren kinderen meerdere talen en komen ze systematisch met deze talen in contact.
- De kinderen ontwikkelen voor elke taal een apart taalsysteem.
- De simultane taalverwerving volgt in grote lijnen de 4 fasen die kinderen doorlopen bij het verwerven van hun moedertaal:

Voortalgige fase

1ste levensjaar
Brabbelen
Eenvoudige woorden en zinnen begrijpen
Bv: Neh, Prrr

Vroegtalige fase

1 - 2,5 jaar
Losse woorden & vaste uitdrukkingen
Begrip neemt toe
Bv: Koek! Kijk mama!

Differentiatiefase

2,5 - 5 jaar
Korte woorden samenvoegen
Bv: Mama mag ik een koek?

Voltooiingsfase

5 jaar en ouder
Langere zinnen
Bv: Mama ik heb honger. Mag ik een koek eten?

Downloadbare bronnenkaarten

meertaligheid een troef!

Wat zijn de voordelen van het inzetten op
meertaligheid?
En zijn er risico's verbonden aan een meertalige
omgeving?

Voordelen?

- » Positief effect op het sociaal-emotioneel welbevinden
- » Steiger naar nieuwe lesinhouden en talen
- » Beter communiceren met meertalige ouders
- » Bevordert talensensibilisering

Typische bezorgdheden bij het inzetten op meertaligheid

Maar zijn deze bezorgdheden wel terecht?

De thuistaal is
niet sterk
genoeg!

Ik voel me
buitengesloten.

Help! Ik heb geen
controle meer.

De tijd is beperkt

Kliekjesvorming

“Als kinderen hun thuistalen mogen gebruiken onder elkaar, dan krijg je gegarandeerd kliekjes op basis van de thuistalen.”

Als leerlingen op school een taal spreken die niet iedereen begrijpt, dan zou dat Nederlandstalige kinderen kunnen uitsluiten. Terwijl leerkrachten en begeleiders ernaar streven om elk kind een plekje te geven. Inzetten op een 'enkel-Nederlands'-beleid lijkt dan voor veel schoolteams de meest faire aanpak voor alle kinderen.

Wat zegt het onderzoek?

Alleen toont onderzoek net aan dat hoe toleranter leerkrachten omgaan met meertaligheid op school, hoe meer meertalige en Nederlandstalige leerlingen zich thuis voelen op school. In scholen met een open talenbeleid zien we zelfs dat meertalige kinderen meer gemengde vriendengroepen hebben. En doordat die vriendengroepen gemengd zijn, is de kans ook groter dat ze meer Nederlands zullen praten met die vrienden, want dat is de taal die ze gemeenschappelijk hebben. Dat betekent dus dat een open talenbeleid uiteindelijk meer spreekkansen Nederlands zou bieden aan meertalige kinderen in hun vriendschapsrelaties op school, dan een 'enkel-Nederlands'-beleid.

**Korte toelichting,
wetenschappelijk onderbouwd**

Controleverlies

“Help! Ik ken zelf niet alle talen die de kinderen in mijn groep spreken.”

Als je voor een groep staat en de deelnemers spreken onderling talen die je niet kent, dan krijg je, niet altijd onterecht, een gevoel van **CONTROLEVERLIES**. Leerkrachten/begeleiders kunnen niet tussenbeide komen bij conflicten, kunnen niet deelnemen aan de leuke momenten in de thuistaal.

Ze vrezen dat de kinderen niet bezig zijn met het onderwerp van de les. Omwille van dit gevoel gaan leerkrachten/begeleiders inzetten op een ‘enkel-Nederlands’-beleid of op het tolereren van de talen die de leerkracht/begeleider zelf beheerst zoals het Engels, Frans of Duits.

Wat zegt het onderzoek?

Door in te pikken op de conversatie en te vragen waar het over gaat, neem je zelf opnieuw de controle over wat gebeurt en toon je als leerkracht/begeleider tegelijk interesse. De terugkoppeling kan dan in het Nederlands, zo zijn deze momenten ook leerkansen. Duidelijke taalafspraken ondersteunen deze manier van werken. Zo krijgen kinderen zelf controle over hun taalgedrag.

Tip: [Metrotaal.be](https://www.metrotaal.be): concrete tips rond omgaan met controleverlies.

Filters

Thema

- Talenbeleid
- Talensensibilisering
- Meertalige diagnostiek
- Communiceren met ouders
- Taalondersteuning
- Meertalig voorlezen
- Meertalig opvoeden

Context

- Basisonderwijs
- Secundair onderwijs
- Buitenschoolse opvang
- Vrije tijd
- Anderstalige nieuwkomers

Voor wie

- Kleuters
- Kinderen
- Jongeren
- Ouders

Aan de slag

Laat je informeren of inspireren door de materialen in deze databank!

In de databank vind je concrete methodieken, publicaties, folders, studies, boeken en lesmaterialen, die je kunnen helpen om meertaligheid een plaats te geven in jouw praktijk. Om de materialen te vinden die jou interesseren, kun je de zoekfunctie hieronder gebruiken, of de filters die je links terugvindt. Gewoon wat rondkijken? Dan kun je hieronder ook door de volledige lijst scrollen. Veel lees- en kijkplezier!

Deze databank wordt op dit moment nog volop aangevuld. Vind je momenteel nog even niet wat je zoekt? Kom dan binnenkort zeker nog eens terug!

Heb je zelf een suggestie voor een materiaal dat nog niet in onze databank zit? Vul dan dit formulier in, en laat het ons weten!

Zoek op trefwoorden / tags / inhoud

Zoeken

77 resultaten gevonden

Alaboemsasa

Vormingspakket met begeleidende DVD Dit is een informatieve DVD over hoe op een positieve manier (in meertalige contexten) het Nederlands gestimuleerd kan worden in jeugdbewegingen en buitenschoolse opvang. "Positief" verwijst hier naar een vorm van taalstimulering waarbij, met als uitgangspunt da...

► Meer info

- Talenbeleid
- Communiceren met ouders
- Taalondersteuning
- Vrije tijd
- Anderstalige nieuwkomers
- Kleuters
- Kinderen
- Jongeren
- Ouders
- Film
- Lesmateriaal

Functioneel meertalig leren in het secundair onderwijs: handvatten en tips voor leraren en beleidsondersteuners

- > Het **benutten van het meertalige repertoire** van leerlingen in het leerproces, om zo het leerproces te versterken
- > De eigen talen, registers en taalvariëteiten van leerlingen worden beschouwd als **didactisch kapitaal**

Acties rond taal en meertaligheid (2/2)

Met twee voeten in de praktijk: projecten

- > **Project ‘Conversatie op school’**: conversatieactiviteiten en -trajecten met ouders die laag taalvaardig zijn in het Nederlands, om zo oefenkansen Nederlands te bieden en betrokkenheid ouders bij de school te vergroten
- > **OKAN-project**: schoolteams uit het basis- en secundair onderwijs versterken in het werken met (ex-)anderstalige nieuwkomers
- > **Project TRANSFAIR**: samen werken aan een geslaagde onderwijsloopbaan voor derdelanders

Werking rond anderstalige nieuwkomers

Anderstalige nieuwkomers als een diverse maar kwetsbare groep, met specifieke uitdagingen en ondersteuningsnoden

- > grotere kans op schooluitval
- > grotere kans op schoolse vertraging
- > sterker 'watervaleffect'
- > meer problematische afwezigheden

Werking rond anderstalige nieuwkomers

Lokaal toegekende subsidies van Vlaanderen als kans om (samen)werking van scholen rond / met (ex-)anderstalige nieuwkomers nog verder te verstevigen.

Welke noden leven er in basis- en secundaire scholen?
(via schoolbezoeken, werkgroepen, signalen,...)

- > **inhoudelijke noden** (materialen, vorderingen/groei in kaart brengen, didactische ondersteuning, expertise ontwikkelen en verankeren, specifieke doelgroepen,...)
- > **zorgnoden** (psychosociale ondersteuning, trauma, welbevinden,...)
- > **structurele noden** (expertise borgen, nood aan middelen en personeel, levensbeschouwelijke symbolen, samenwerkingen met partners,...)

Labotrajecten cultuur

- > Belang van **andere manieren om tot leren te komen** naast het cognitieve en verbaal-discursieve, buiten de schoolmuren
- > Kracht van **cultuur** benutten
- > Trajecten met de **Gentse Opera** (en ook met tal van andere cultuurhuizen)

Boek *Cultuur in onderwijs: een krachtige onderstroom*

Steven Delarue, Ann Langelet, Eva Verstraete
– uitgegeven bij Acco

Cultuurinonderwijs.be

Cocreatietraject (OK)AN

- > **15 Gentse scholen** (basis en secundair, OKAN, regulier en buitengewoon)
- > Thema's sluiten aan op **gerapporteerde noden** uit onderwijsveld
- > Project op **middellange termijn**

In samenwerking met **Steunpunt Diversiteit en Leren, Schoolmakers en Centrum voor Taal & Onderwijs**

Basistraject
(februari 2018)

- Twee sessies
- Onderwijsuitdagingen voor de 21ste eeuw
- Taalverwervingsproces
- Basiskaders voor inclusief lesgeven op klas- en schoolniveau

Keuzespoor
(maart - april – mei 2018)
4 sessies

- 3 verdiepingssporen:
- (1) Evaluatie en transitie
 - (2) Didactische professionalisering
 - (3) Opzetten proeftuin ('OKAN 2.0')

Terugkomdag
(13 september 2018)
1 dag

- Uitwisseling over de trajecten heen
- Workshops over leervragen die onbeantwoord bleven tijdens het traject

**Cartografie en analyse van het onthaalonderwijs voor
anderstalige nieuwkomers en OKAN-leerlingen**

Het onthaalonderwijs voor anderstalige nieuwkomers en
OKAN-leerlingen in kaart brengen en kritisch analyseren

Het onthaalonderwijs wordt
georganiseerd vanuit een **inclusief
perspectief** op beleids- en
schoolniveau

(...)

Anderstalige nieuwkomers worden in
het secundair onderwijs **sneller en
meer gefaseerd geïntegreerd in de
reguliere klassen**

(...)

Proeftuinen onthaalonderwijs
worden (gebaseerd op bovenstaande
aanbevelingen) opgericht in het basis-
en secundair onderwijs

**Proeftuinen in een
aantal Gentse OKAN-
scholen: aan de slag
met enkele
aanbevelingen van het
OKANS-onderzoek
(2014-2016, rapport
2017)**

gent:

Bedankt! www.onderwijscentrum.be | steven.delarue@stad.gent